YOSHLAR MA’NAVIY YETUKLIGIDA - MILLIYLIKNING ROLI

Botirova Shoira Karimjanovna
Guliston davlat universiteti o‘qituvchi

Ma’naviyatimizning o‘zagi milliy – an’analarimiz oila bag‘rida, mahalla ostonasida shakllanib kamol topgan bo‘lib, asrlar davomida ajdodlarimizdan avlodlarga meros sifatida yetib kelgan urf odatlarimiz, qadriyatlarimiz, an’analarimiz ham milliyligimiz ramzi bo‘lib, katta qadrga egadir.

Qadriyat so‘zi alohida e’tibor va e’zozga ega bo‘lgan odat ma’nosini anglatar ekan, u bir xalq ichida emas, barcha xalqlar tomonidan e’tirof etilsa, oliy maqom kasb etadi. Yoshlar jamiyatning eng katta va harakatchan qismi hisoblanadi. Shuning uchun ham ularni har doim kuzatib, nazorat qilish zamonning dolzarb masalalari qatoriga kiradi.

Hozirgi kundagi mavjud bo‘lgan mazkur mafkuraviy va ma’naviy xurujlarning maqsad va mohiyatini o‘z vaqtida anglab oladigan va ularga qarshi o‘z fikri va mustaqil dunyoqarashiga ega bo‘lgan barkamol avlodni tarbiyalashda milliy qadriyatlarning o‘rni beqiyosdir.

Yoshlar faolligini ta’minlashning yana bir muhim yo‘nalishi ular ongida milliy urf-odat va an’analarni shakllantirishdir. Milliy urf-odatlar hayotimizning har bir sohasiga singib ketgan bo‘lib, bu urf-odatlar bizni aynan qaysi xalq vakili ekanligimizni ko‘rsatuvchi izoh, ya’ni, bizning kim ekanligimizni isbotlovchi dalil hisoblanadi.

Qadriyatlarning barcha turlari insonning ayniqsa, yoshlarning farovon hayot kechirishi, erkin yashashi, ma’naviy-axloqiy kamol topishi uchun xizmat qiladigan vositalar bo‘lib hisoblanadi.

Yoshlarimizning ma’naviy tarbiyasida beparvolik va va loqaydlik hukm sursa, eng dolzarb masalalar o‘zibo‘larchilikka tashlab qo‘yilsa, o‘sha yerda ma’naviyat eng ojiz va zaif nuqtaga

aylanadi. Yoki aksincha, qaerda xushyorlik va jonkuyarlik, yuksak aql-idrok va tafakkur xukmron bo‘lsa, o‘sha yerda ma’naviyat qudratli kuchga aylanadi.

Oldimizdagi turgan ezgu maqsadlarimiz-mamlakatimizning buyuk kelajagi xam, ertangi kunimiz, erkin va faravon xayotimiz xam, O‘zbekiston XXI asrda jaxon xamjamiyatidan qanday o‘rin egallashi xam – bularning barchasi, avvalambor yosh avlod, unib – o‘sib kelayotgan farzandlarimiz qanday insonlar bo‘lib voyaga yetishiga bog‘liqdir. Yoshlar tarbiyasida doimo ogoh va sergak bo‘lish, hamda milliy qadriyatlarimizni ularning ongiga singdirish biz ota onalarning burchimizdir.

Mustaqillikka erishganimizdan keyin yoshlar tarbiyasining mazmun va mohiyatida, usullarida o‘zgarishlar ro‘y bera boshladi. Ta’lim-tarbiyada milliy qadriyatlarni shakllantirish va rivojlantirishga, tariximiz, madaniyatimiz, milliy urf odat-larimizga e’tibor kuchaydi. Yoshlarda milliy g‘ururni shakllantirish va mustahkamlashga alohida ahamiyat berilayotganligi fikrlarimiz isbotidir. Barpo etilayotgan yangi muhitda yoshlarda ma’naviy ehtiyojlarning ortib borayotganligini ham sezish mumkin.

Hozirgi kunda O‘zbekistonning iqtisodiy, ijtimoiy-siyosiy, huquqiy va madaniy sohalarida ro‘y berayotgan islohot va o‘zgarishlar esa aynan inson hayotini yaxshilashga, farovonligini ta’minlashga, uning moddiy va ma’naviy ehtiyojlarini qondirishga qaratilgan.

Yoshlar ma’naviy ehtiyojlari ijtimoiy mazmuni jihatdan milliy madaniyatga, qadriyatlarga, urf-odat va an’analarga asoslanib shakllanib bormoqda. Sharq mutafakkirlari, olimu-ulamolari tomonidan asrlar davomida odob-axloqka oid minglab asarlar, hikmatlar yaratilgan.

Insonni ulug‘lash, undagi yuksak fazilatlarni kuylash, ruhiy, ma’naviy pokligi haqida qayg‘urish har bir tarixiy bosqichga xos bo‘lgan intilishdir. Inson qadr-qimmatini e’zozlash, turmushini yaxshilash, farovonligini oshirish, sog‘ligini saqlash, madaniyat, bilim va saviyasini o‘stirish, hayotini har tomonlama himoya qilish davlatimiz siyosatining markazida turibdi.

Mamlakatimizda oliy qadriyat–insonni, uning millati, jinsi, irqidan qat’i nazar himoya qilish, uning holiga g‘amxo‘rlik qilib qayg‘urish, turmushini yaxshilash, qobiliyatini namoyish etish uchun munosib shart-sharoitlarni yaratish borasida katta ishlar qilinmoqda. Shu bilan birga, joylardagi ma’naviy-ruhiy muhitni yanada sog‘lomlashtirish, milliy qadriyatlarimizga asoslangan ibratli an’analarimizni va islom dinining insonparvarlik mohiyatini o‘rganish, yurtdoshlarimiz qalbida ezgu tuyg‘ularni uyg‘otish, farzandlarimizda noyob insoniy fazilatlarni kamol toptirish, bag‘rikenglik, o‘zaro mehr-oqibatli bo‘lish kabi ibratli xususiyatlarni millatimiz hayot tarzining uzviy va ajralmas bir qismiga aylantirish, odamlarimizning ongi, tafakkuri, ma’naviy dunyosi zamonga mos ravishda o‘zgarib borayotganligini hisobga olgan holda dolzarb vazifalarni amalga oshirish katta ahamiyat kasb etmoqda.

Jamiyat taraqqiyoti har tomonlama yetuk insonni tarbiyalash uchun nafaqat zarur bo‘lgan shart-sharoitlarni yaratish, balki ma’naviy-ma’rifiy yetuklik, axloqiylikni har bir kishida tarbiyalashga ko‘p jihatdan bog‘liq. Vatanga, ota-onaga sodiqlik va fidoyilik o‘z-o‘zidan paydo bo‘lmaydi. Bular zaminida yoshlarga oilada, ta’lim maskanlarida, mahallalarda beriladigan ta’lim-tarbiya yotadi. Oilada singdirilgan tarbiya, Vatanga muhabbat, mehr-oqibat, o‘zaro hurmat kabi yuksak insoniy fazilatlarni shakllantirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Yuqoridagilardan xulosa qiladigan bo‘lsak, bugungi kunda qobiliyatli, bilimli, ma’naviy, axloqiy jihatdan kamolotga yetgan, mustaqil fikrlay oladigan, xalqining ravnaqi uchun xizmat qilishga bel bog‘lagan, fidoiy insonlar juda ko‘p. Ular Vataniga sadoqatli bo‘lish, milliy davlatimizning mustaqilligini mustahkamlash, xalq madaniyati, ma’naviyati, ma’rifatini yanada rivojlantirish kabi muhim masalalarni hal qilishni o‘z oldiga maqsad qilib qo‘yganlar.

Qadriyatlar jamiyat tarixiy tarakkiyoti jarayonida shakllangan va rivojlangan, utmishda, xozirgi kunda va kelajakda xam ijtimoiy tarakkiyotga ijobiy ta’sir etadigan kishilar ongiga singib ijtimoiy axamiyat kasb etgan moddiy, ma’naviy boylikdir.